

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра медсестринства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
Л.І. Фалько
2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

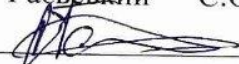
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Спеціалізація: медсестринство

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Медсестринство в хірургії»
для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 223
«Медсестринство»

Розробник: Гаєвський С.О., кандидат медичних наук, доцент
кафедри (Гаєвський С.О.)

Робоча програма затвердження на засіданні кафедри медсестринства
Протокол від "28" 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри медсестринства (Габрель Р.Т.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
	Спеціальність (професійне спрямування): 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
		3-й	
	Загальна кількість годин - 150	Семестр	
		5-й	
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Лекції	
		24 год.	
		Практичні	
		48 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
	Самостійна робота		
	78 год.		
	Вид контролю: іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 150 год.: 72 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (40 % до 60 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У зв'язку з реорганізацією системи охорони здоров'я та підготовки медичних кадрів в Україні постало питання про якісно нову підготовку медичних сестер. Медична сестра повинна мати ґрунтовну медичну освіту.

Мета вивчення дисципліни “Медсестринство в хірургії” — підготувати на високому фаховому рівні медичну сестру для роботи в хірургічних відділеннях стаціонару та поліклініки, яка повинна спостерігати за хворими, оцінювати їхній стан, досконало володіти технікою сестринських маніпуляцій, складати план сестринських догляду за пацієнтом, доглядати за хворими, надавати першу долікарську допомогу, проводити профілактику післяопераційних ускладнень, диспансерне спостереження за хворими, пропагувати здоровий спосіб життя.

При вивченні дисципліни “Медсестринство в хірургії” значну увагу приділено самостійній роботі студентів із хворими в лікувальних закладах, опрацюванню додаткової літератури в бібліотеках та вдома, практичному тренінгу і вдосконаленню професійних вмінь у тренажерних кабінетах. Предмет слід викладати з урахуванням кваліфікаційної характеристики в тісному зв'язку з раніше вивченими предметами та дисциплінами.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації.
- Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Основи законодавства України про охорону здоров'я;
- Накази та інструктивні листи МОЗ України, які регламентують роботу лікувальних закладів;
- Моральну та юридичну відповідальність за збереження професійної таємниці;
- Сучасний стан захворюваності на хірургічні та онкологічні захворювання в регіоні, Україні, світі.

II. Фахові:

- Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та наказів МОЗ України, матеріалів ВООЗ.
- Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в медсестринській практиці.

- Здатність інтерпретувати теоретичні знання при вивченні дисциплін гуманітарної та соціально-економічної профілю, дисциплін природничо-наукового циклу в практичній діяльності.
- Здатність використовувати теоретичні знання та практичні вміння в результаті вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки для виконання сестринських втручань відповідно до клінічних протоколів та стандартів сестринської діяльності.
- Здатність усвідомлювати етичні елементи філософії сестринської справи, дотримуватись принципів сестринської етики та деонтології, викладених у клятві Флоренс Найтінгейл та Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.
- Здатність усвідомлювати важливість самоосвіти та самовиховання в житті та діяльності медичної сестри, безперервності процесів навчання та професійного удосконалення.
- Здатність дотримуватись мистецтва спілкування в медсестринстві та комунікативного зв'язку з пацієнтами.
- Здатність орієнтуватись у визначенні основних потреб людини згідно з рекомендаціями Європейського регіонального бюро ВООЗ для медичних сестер Європи.
- Здатність організовувати етапи сестринського процесу.
- Здатність застосовувати практичні знання та вміння для розв'язання завдань, пов'язаних з етапами сестринського процесу.
- Здатність оцінювати стан пацієнта з метою встановлення медсестринського діагнозу, планування сестринських втручань, їх реалізацію і корекцію.
- Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму та виконання заходів щодо профілактики внутрішньолікарняної інфекції.
- Здатність виконувати залежні сестринські втручання в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.
- Здатність виконувати незалежні, залежні та взаємозалежні сестринські втручання при наданні медичної допомоги за принципом сімейної та паліативно-хоспісної допомоги тяжкохворим.
- Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики захворювань та поліпшення здоров'я.
- Здатність проводити сестринську педагогіку з тяжкохворими та їх родичами з метою навчання їх самодогляду та профілактики потенційних проблем.
- Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки.
- Здатність забезпечувати належне зберігання та використання наркотичних та сильнодіючих лікарських засобів медичного призначення в умовах лікувально-профілактичних закладів.
- Здатність організовувати систему адміністративного діловодства та документування в умовах лікувально-профілактичних закладів згідно з нормативно-правовими актами України.
- Здатність проводити адаптаційні заходи для профілактики синдрому вигорання медичних сестер.
- Здатність оцінювати принципи здорового способу життя і дотримуватись

Студенти мають бути поінформовані про:

- основи законодавства України про охорону здоров'я;
- накази та інструктивні листи МОЗ України, які регламентують роботу лікувальних закладів;
- моральну та юридичну відповідальність за збереження професійної таємниці;
- сучасний стан захворюваності на хірургічні та онкологічні захворювання в регіоні, Україні, світі.

3. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практ	Самост
Кредит I. Вступ. Обстеження пацієнта медичною сестрою					
1	Основні завдання хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі	10		2	8
2	Обстеження пацієнта медичною сестрою .Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри	10	2	4	4
3	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри. Гемостаз	10	2	4	4
	Разом за кредитом	30	4	10	16
Кредит II. Медсестринство в загальній хірургії					
4	Тактика медичної сестри при гемо трансфузіях. Знеболювання в діяльності медичної сестри	10	2	4	4
5	Неоперативна та оперативна хірургічна техніка.	10	2	2	4
6	Лікування хворого в хірургічному відділенні. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за хворими в передопераційний період	10	2	4	6
	Разом за кредитом	30	6	10	14
Кредит III. Поняття про травму. Закриті та відкриті механічні ушкодження. Електротравма. Онкохворі.					
7	Закриті та відкриті механічні ушкодження. Догляд за хворими Загальні проблеми під час догляду за хворими із хірургічною інфекцією	2	2	4	6
8	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за хворими	2	2	4	6
9	Догляд за онкологічними хворими	2	2	4	4
	Разом за кредитом	30	6	12	12
Кредит IV. Медсестринство в спеціальній хірургії					
10	Синдром порушення кровообігу, змертвіння, виразки, нориці	2	2	4	6
11	Догляд за хворими із захворюваннями та ушкодженнями голови. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями ший	2	2	4	8
12	Разом за кредитом	30	4	8	18

Кредит V. Хірургічний процес при: ушкодження черевної порожнини, ушкодження прямої кишки, порушенні сечової та статеві системи, хребта і таза та ушкодження кінцівок.					
13	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів грудної клітки.	14	2	4	8
	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки	16	2	4	10
	Разом за кредитом	30	4	8	18
	Усього	150	24	48	78

4. Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит I. Вступ. Обстеження пацієнта медичною сестрою		
1	Основні завдання хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі	
2	Обстеження пацієнта медичною сестрою Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри	2
3	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри. Гемостаз	2
Кредит II. Медсестринство в загальній хірургії		
4	Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях Знеболювання в діяльності медичної сестри	2
5	Неоперативна та оперативна хірургічна техніка.	2
6	Лікування хворого в хірургічному відділенні. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за хворими в передопераційний період	2
Кредит III. Поняття про травму. Закриті та відкриті механічні ушкодження. Електротравма. Онкохворі.		
7	Закриті та відкриті механічні ушкодження. Догляд за хворими Загальні проблеми під час догляду за хворими із хірургічною інфекцією	2
8	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за хворими	2
9	Догляд за онкологічними хворими	2
Кредит IV. Медсестринство в спеціальній хірургії		
10	Синдром порушення кровообігу, змертвіння, виразки, нориці	2
11	Догляд за хворими із захворюваннями та ушкодженнями голови.	2

	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями шиї	
Кредит V. Хірургічний процес при: ушкодження черевної порожнини. ушкодження прямої кишки, порушенні сечової та статеві системи, хребта і таза та ушкодження кінцівок.		
12	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів грудної клітки.	2
13	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки	2
	Всього	24

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит I. Вступ. Обстеження пацієнта медичною сестрою		
1	Основні завдання хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі	2
2	Обстеження пацієнта медичною сестрою Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри	4
3	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри. Гемостаз	4
Кредит II. Медсестринство в загальній хірургії		
4	Тактика медичної сестри при гемо трансфузіях. Знеболювання в діяльності медичної сестри	4
5	Неоперативна та оперативна хірургічна техніка.	2
6	Лікування хворого в хірургічному відділенні. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за хворими в передопераційний період	4
Кредит III. Поняття про травму. Закриті та відкриті механічні ушкодження. Електротравма. Онкохворі.		
7	Закриті та відкриті механічні ушкодження. Догляд за хворими Загальні проблеми під час догляду за хворими із хірургічною інфекцією	4
8	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за хворими	4
9	Догляд за онкологічними хворими	4
Кредит IV. Медсестринство в спеціальній хірургії		
10	Синдром порушення кровообігу, змертвіння, виразки, нориці	4
11	Догляд за хворими із захворюваннями та ушкодженнями голови. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями шиї	4
Кредит V. Хірургічний процес при: ушкодження черевної порожнини.		

<i>ушкодження прямої кишки, порушенні сечової та статеві системи, хребта і таза та ушкодження кінцівок.</i>		
12	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів грудної клітки.	4
13	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки	4
Всього		48

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит I. Вступ. Обстеження пацієнта медичною сестрою		
1	Основні завдання хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі	8
2	Обстеження пацієнта медичною сестрою Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри	4
3	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності медичної сестри. Гемостаз	4
Кредит II. Медсестринство в загальній хірургії		
4	Тактика медичної сестри при гемо трансфузіях. Знеболювання в діяльності медичної сестри	6
5	Неоперативна та оперативна хірургічна техніка.	6
6	Лікування хворого в хірургічному відділенні. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за хворими в передопераційний період	6
Кредит III. Поняття про травму. Закриті та відкриті механічні ушкодження. Електротравма. Онкохворі.		
7	Закриті та відкриті механічні ушкодження. Догляд за хворими Загальні проблеми під час догляду за хворими із хірургічною інфекцією	8
8	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за хворими	6
9	Догляд за онкологічними хворими	4
Кредит IV. Медсестринство в спеціальній хірургії		
10	Синдром порушення кровообігу, змертвіння, виразки, нориці	6
11	Догляд за хворими із захворюваннями та ушкодженнями голови. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями шиї	8

Кредит V. Хірургічний процес при: ушкодження черевної порожнини, ушкодження прямої кишки, порушенні сечової та статеві системи, хребта і таза та ушкодження кінцівок.		
12	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів грудної клітки.	6
13	Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини. Догляд за хворими з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки	6
	Всього	78

5. Методи навчання

Для оцінки й вибору методів навчання використовуються класифікації на основі різних засад :

- за джерелом знань (виокремлюють словесні, наочні й практичні методи, тому що інших джерел, крім слова, образу й досвіду, не існує);

- за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання (орієнтація на методи підготовки тих, кого навчають, до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; та методи вивчення нового матеріалу; та методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; та методи контролю й оцінки результатів навчання);

- за способом керівництва навчальною діяльністю безпосередні або опосередковані (виокремлюють методи пояснення педагога й різноманітні методи організації самостійної роботи студентів);

- за логікою навчального процесу (опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи);

- за дидактичними цілями виокремлюють методи організації діяльності тих, кого навчають, методи стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки.

6. Методи контролю

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань студентами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється:

- **систематичний поточний контроль знань** здійснюється під час лабораторних і практичних занять у формі вибіркового усного опитування та тестових завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

- **модульний контроль** організовано у формі стандартизованого опитування за теоретичними питаннями, написання студентами поточних письмових тестових завдань, практичних завдань за змістовними модулями;

- **оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи** проводиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді, реферату.

- **індивідуальне завдання** перевіряється на відповідність оформлення згідно з вимогами, а також на повноту, ґрунтовність матеріалу, наявність цікавих фактів та прикладів, висновків.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять та самостійної роботи впродовж семестру, наведений в таблиці

Під час заліку застосовується наступна шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для іспиту
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Методичні розробки проведення практичних занять.
3. Комплекти завдань для комплексних контрольних робіт.
4. Матеріали лекцій та практичних занять для мультимедійних презентацій.
5. Методичні рекомендації щодо організації лекційних, практичних занять, індивідуально-дослідної роботи, самостійної роботи студентів, виконання курсових робіт, дипломних робіт.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Охорона праці в хірургічних стаціонарах і поліклініках.
2. Поняття про антисептику та асептику. Наказ № 798.
3. Фізична антисептика.
4. Стерилізація, її методи. Контроль за стерильністю.
5. Класифікація кровотеч. Гостра крововтрата, її критерії, клінічні ознаки.
6. Кровотечі в порожнини та порожнисті органи, їхні клінічні ознаки.
7. Тимчасові та остаточні методи зупинки кровотечі.
8. Лабораторні та інструментальні методи діагностики кровотеч.
9. Наркоз: поняття, види. Схеми інгаляційного наркозу.
10. Неінгаляційний наркоз, його переваги, недоліки. Речовини для наркозу.
11. Місцева анестезія. Види. Речовини для анестезії. Провідникова анестезія.
12. Інфільтраційна анестезія за методом Вишневського.
13. Спинномозкова і перидуральна анестезія. Методика, можливі ускладнення.

14. Поняття про групи крові. Поняття про резус-фактор.
15. Показання та протипоказання до гемотрансфузій.
16. Ускладнення при переливанні крові.
17. Догляд за хворими до, під час і після гемотрансфузій.
18. Кровозамінники. Характеристика їх.
19. Поняття про хірургічну операцію. Види хірургічних операцій.
20. Методика обстеження хірургічного хворого. Документація. Деонтологічні аспекти в роботі.
21. Поняття про передопераційний період. Підготовка хворого до планової та екстреної операції.
22. Поняття про післяопераційний період. Профілактика ранніх і пізніх ускладнень.
23. Поняття про рани. Види ран. Принципи надання першої медичної допомоги в разі поранення. Активно-пасивна профілактика правця у випадку ушкодження. Транспортування потерпілого.
24. Первинне хірургічне оброблення поверхневих ран м'яких тканин, показання та протипоказання до операції. Можливі помилки під час оброблення ран. Принципи й техніка дреноування ран.
25. Загальні та місцеві ознаки нагноєння ран. Основні принципи місцевого лікування. Догляд за хворими з гнійними ранами залежно від перебігу ранового процесу.
26. Закриті механічні травми тканин (забій, розтягнення, розрив, струс і роздавлювання). Синдром тривалого роздавлювання. Симптоми, надання першої допомоги, транспортування. Особливості лікування.
27. Переломи кісток. Види, клінічні симптоми переломів. Роль медичної сестри у наданні першої допомоги в разі переломів. Принципи лікування у випадку переломів кісток.
28. Вивихи. Клінічна картина. Діагностика. Принципи лікування хворого з вивихом.
29. Опіки. Класифікація, визначення площі та клінічна картина опіків. Тактика під час надання першої допомоги. Принципи лікування хворих з опіками. Опікова хвороба. Принципи лікування.
30. Електротравма. Загальна та місцева дія електричного струму, перша допомога у випадку електротравми. Показання до проведення серцеволегеневої реанімації.
31. Види холодової травми. Класифікація відморожень за ступенем ушкодження. Клінічна картина. Тактика медичної сестри в наданні першої медичної допомоги. Лікування та догляд за хворими з відмороженнями. Профілактика холодової травми.
32. Гостра гнійна хірургічна інфекція. Шляхи зараження. Профілактика та лікування окремих видів гнійно-запальних захворювань — фурункула, карбункула, абсцесу, флегмони, бешихи, остеомієліту, тромбофлебиту тощо.
33. Загальна гнійна хірургічна інфекція. Види сепсису. Клінічна картина та лікування.
34. Поняття про анаеробну інфекцію. Газова гангрена, правець. Клінічна картина.
35. Профілактика анаеробної інфекції після поранень. Перша допомога у разі анаеробної інфекції. Комплексна терапія газової гангрені, правця.
36. Поняття про доброякісні та злоякісні пухлини, їхня класифікація. Клінічна картина доброякісних та злоякісних пухлин, профілактика та лікування. Організація онкологічної служби в Україні. Значення загальної диспансеризації в ранній діагностиці пухлин.

37. Уявлення про некроз. Причини. Суха та волога гангрена. Місцеві й загальні прояви. Профілактика та лікування, догляд за хворими після операції.
38. Закрита черепно-мозкова травма. Діагностика струсу і здавлювання головного мозку. Перша допомога, транспортування. Принципи лікування хворих.
39. Перелом склепіння та основи черепа. Діагностика та перша допомога. Особливості транспортування хворих.
40. Травми шиї, відкриті та закриті ушкодження м'яких тканин та органів шиї. Діагностика ушкоджень. Профілактика повітряної емболії при пораненнях вен шиї.
41. Опіки стравоходу. Клініка. Тактика медичної сестри під час надання першої допомоги. Принципи лікування хворих з опіками стравоходу. Особливості догляду за хворими з гастростомою.
42. Механічна травма грудної клітки: забій, струс, здавлювання. Діагностика. Тактика медичної сестри під час надання першої медичної допомоги хворим з травмою грудної клітки. Лікування.
43. Поняття про пневмоторакс. Види пневмотораксу. Тактика медичної сестри в наданні першої медичної допомоги хворим з пневмотораксом. Лікування та догляд за хворими.
44. Запальні захворювання грудної залози. Симптоми, лікування хворих, догляд, профілактика маститу.
45. Переломи ребер. Симптоми множинних і подвійних переломів ребер. Перша допомога, особливості транспортування.
46. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози. Симптоми, диференціальний діагноз. Лікування хворих з пухлинами грудної залози. Профілактика онкологічних захворювань грудної залози.
47. Закриті й відкриті ушкодження легень, серця, магістральних судин. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування хворих, догляд за хворими.
48. Захворювання стравоходу, рак стравоходу. Варикозне розширення вен стравоходу. Клінічна картина. Лікування, догляд за хворими. Надання першої допомоги в разі кровотечі з вен стравоходу.
49. Черевна грижа: клінічна картина, діагностика, лікування догляд за хворими. Перша допомога і показання до госпіталізації, особливості транспортування. Показання до оперативного лікування.
50. Механічна травма живота. Діагностика. Гострий живіт у разі травми живота. Перша допомога й показання до госпіталізації. Особливості транспортування. Показання до оперативного лікування, догляд за хворими.
51. Гострий перитоніт. Причини, симптоми, діагностика. Перитоніт місцевий та загальний. Догляд за хворими після операції. Перша допомога і показання до оперативного лікування. Особливості транспортування.
52. Гострий апендицит. Клінічна картина, діагностика, лікування. Догляд за хворими в післяопераційний період.
53. Шлунково-кишкові кровотечі. Причини кровотечі в порожнинні органи. Діагностика кровотеч. Невідкладна допомога. Консервативні та оперативні методи лікування, догляд за хворими.
54. Гостра непрохідність кишок. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування, показання до оперативного лікування, догляд за хворими.
55. Ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки. Діагностика, перша допомога, показання до госпіталізації, консервативне та

оперативне лікування хворих. Особливості догляду за хворими з дренажем черевної порожнини.

56. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Клініка, діагностика, особливості лікування. Тактика медичної сестри в разі гострого холециститу та панкреатиту.

57. Запальні захворювання прямої кишки та прилеглих до неї тканин. Клініка і діагностика, консервативне та оперативне лікування. Геморой. Діагностика та лікування. Особливості догляду за хворими в проктологічному відділенні.

58. Пухлини товстої і прямої кишок. Діагностика та лікування. Роль профілактичних обстежень у ранній діагностиці пухлин. Особливості догляду за хворими зі штучними норицями.

59. Закриті й відкриті ушкодження сечових та статевих органів. Клініка, перша допомога й лікування. Особливості транспортування хворих з урологічними травмами, догляд за хворими.

60. Аденома передміхурової залози. Клінічна картина, діагностика, лікування. Перша допомога в разі гострої затримки сечі. Особливості догляду за хворими з надлобковою сечовою норицею.

61. Перелом хребта. Діагностика ушкоджень хребців і спинного мозку. Перша допомога, транспортування та лікування. Клінічна картина та діагностика.

62. Переломи кісток таза. Ускладнення при переломах кісток таза. Діагностика, перша допомога, транспортування і лікування, догляд за хворими.

63. Переломи кісток плеча. Клінічна картина, перша допомога, лікування. Особливості надання першої допомоги у випадку відкритих переломів.

64. Переломи кісток передпліччя, кисті і пальців. Перша допомога, транспортування і лікування, іммобілізація.

65. Перелом стегна. Клінічна картина, перша допомога в разі відкритих переломів.

66. Переломи кісток гомілки та пальців стопи. Особливості надання першої допомоги у випадку відкритих переломів.

67. Запальні захворювання верхньої кінцівки. Панарицій. Принципи оперативного лікування, догляд за хворими.

68. Облітеруючі захворювання судин нижньої кінцівки. Діагностика, клінічна картина, перша допомога, принципи лікування, догляд за хворими.

69. Запальні захворювання нижньої кінцівки. Гнійний артрит. Діагностика, перша допомога, лікування, догляд за хворими. Остеомієліт кісток нижньої кінцівки.

9. Рекомендована література

Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразолій Л.П., Апишай В.Г.

Медсестринський процес: Основи сестринської справи та клінічного медсестринства. — К.: Здоров'я, 2001. — 208 с.

Інструкція з профілактики внутрішньолікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією (витяг з наказу МОЗ України № 120 від 25.05.2003 р.).

Кім О.М., Ковальчук О.Л., Пустовойт Г.Т. Медсестринство в хірургії. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. — 496 с.

Ковальчук О.Л., Сабадишин Р.О., Маркович С.В. Медсестринство в хірургії. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. — 480 с.

Методические рекомендации по применению дезинфицирующих средств, разрешенных к применению в Украине. — Одесса, 2005.

Навчальний посібник з хірургії в модулях: навч. посібн. / За ред. Л.М. Ковальчука. — К.: Медицина, 2011. — 480 с.

Наказ МОЗ і АМН України від 02.04.2002, № 127/18 “Інструкція про порядок проведення діагностики лікарської алергії”.

Онкологія: підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. / Б.Т. Зілинський, Н.А. Попадько, А.І. Гнатишак, О.О. Галай та ін. — К.: Здоров'я, 2004. — 528 с.

Приказ от 12.07.1989 г. № 408 МЗ СССР “О мерах по снижению заболеваемости вирусным гепатитом”.

Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник, 2-ге вид., стер. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.

Сабадшин Р.О., Гашинський І.В., Маркович О.В. Коледжна хірургія. — Рівне, 2003. — 783 с.

Хірургія / Хіміч С.Д., Герич І.Д., Сипливий В.О. та ін.; за ред. С.Д. Хіміча. — К.: Здоров'я, 2004.

Хірургія: підручник / О.Ю. Усенко, Г.Б. Білоус, Г.Й. Путинцева. — К.: Медицина, 2010. — 400 с.

Шегедин М.Б., Шустакевич С.Ф. Медсестринство в хірургії: навч. посібн. — К.: Медицина, 2008. — 120 с.

10.Інформаційні ресурси

1. Президент України – www.prezident.gov.ua.
2. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua.
3. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua.
4. Міністерство охорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua>.
5. Міністерство економіки України – www.me.gov.ua.
6. Міністерство фінансів України – www.minfin.gov.ua.
7. Державна податкова адміністрація України – www.sta.gov.ua.
8. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua.
9. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського – www.nbuv.gov.ua.
10. Організація об'єднаних націй – www.un.org/russian/esa/index.html.